

EUPL

European Union Public Licence

v.1.1

Насоки за потребители и разработчици

настоящите насоки за изготвени от консорциума OSOR:

Автор:

Patrice-Emmanuel Schmitz

Отказ от поемане на отговорност

Мненията, изложени в настоящия документ, принадлежат изцяло на техните автори и не могат, при никакви обстоятелства, да бъдат тълкувани като изразявачи официална позиция на Европейската комисия.

Европейската комисия не гарантира точността на информацията, включена в това проучване, нито поема отговорност за нейното използване. Позоваването в този документ на конкретни продукти, спецификации, процеси или услуги чрез търговско название, търговска марка, производител или по друг начин не изразява задължително, нито пък предполага, че Европейската комисия ги одобрява, препоръчва или предпочита.

Авторите са предприели всички мерки, за да гарантират, че са получили, когато е необходимо, разрешение да използват откъси от ръкописи, както и илюстрации, карти и графики, върху които вече са учредени права на интелектуална собственост от титуляр(титуляри) на такива права или от негов или тяхен законен представител.

Авторско право:

Настоящият доклад е защитен от авторското право, © 2007 & 2009 Европейска общност

Възпроизвеждането е разрешено, освен с търговска цел, при условие, че източникът е посочен.

Съдържание

1. КАКВА Е ЦЕЛТА НА НАСТОЯЩИТЕ НАСОКИ?	1
2. ЗА КОГО СА ПРЕДНАЗНАЧЕНИ НАСТОЯЩИТЕ НАСОКИ?	3
3. ИЗПОЛЗВАНЕ НА СОФТУЕР, ЛИЦЕНЗИРАН ПРИ УСЛОВИЯТА НА EUPL	4
3.1. РАЗБИРАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ЛИЦЕНЗИРАНЕ	4
3.2 РАЗБИРАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ НА F/OSS	4
3.3 Използване на код, лицензиран при условията на EUPL: ВАШИТЕ ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ	6
3.3.1 <i>Вашиите права са определени в член 2 на EUPL:</i>	6
3.3.2 <i>Вашиите задължения са определени в член 5 и член 6 на EUPL:</i>	7
3.4 КАКВО МОЖЕТЕ ДА ОЧАКВАТЕ ОТ СОФТУЕР, ЛИЦЕНЗИРАН ПРИ УСЛОВИЯТА НА EUPL?	11
3.5 ГАРАНЦИИ, ОТГОВОРНОСТ, ПРИЛОЖИМО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	12
3.6 ПОСЛЕДВАЩО РАЗВИТИЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ С ДРУГ СОФТУЕР	13
3.7 ВЪЗМОЖНИ ЛИ СА ПРОМЕНИ В EUPL?	13
4. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ВАШИЯ СОБСТВЕН СОФТУЕР ПРИ УСЛОВИЯТА НА EUPL	14
4.1 ПРЕДВАРИТЕЛНИ УСЛОВИЯ	14
4.2 ПРОВЕРЕТЕ ПРАВОТО НА СОБСТВЕНОСТ И ПИС ВЪРХУ ВАШИЯ СОФТУЕР	14
4.3 ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ НА F/OSS (СЪЗДАВАНЕ НА ОБЩНОСТИ)	15
4.4 Защо е важен лицензът?	15
4.5 РЕШЕНИЕТО ЗА ПУБЛИКУВАНЕ НА СОФТУЕР ПРИ УСЛОВИЯТА НА ЛИЦЕНЗ ЗА F/OSS	16
4.6 РЕШЕНИЕТО ЗА ИЗБОР НА EUPL КАТО ЛИЦЕНЗ	16
4.7 ТРЯВА ДА СЕ ПОЗОВАВАТЕ НА ЛИЦЕНЗА В ИЗХОДНИЯ КОД	16
4.8 НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ ПРИ „СКЛЮЧВАНЕ“ НА ДОГОВОР ПРИ УСЛОВИЯТА НА EUPL	18
4.9 Не е необходимо да се регистрира съгласието за одобрение на лицензополучателя	18
4.10 ХРАНИЛИЩЕ, В КОЕТО СЛЕДВА ДА СЕ ПРЕДОСТАВИ ИЗХОДНИЯТ КОД	19
4.11 Как и къде да съобщите вашето решение?	19
5. РАЗРАБОТВАНЕ ИЛИ ИНТЕГРИРАНЕ НА СОФТУЕР С ЛИЦЕНЗА EUPL	20
5.1 Принципи за разработване на F/OSS	20
5.2 Как EUPL ви позволява да интегрирате и комбинирате софтуер	20
5.3 Защо интеграцията е полезна — Защо лицензите могат да ограничават интеграцията	21
5.4 Специфични проблеми при EUPL	21
5.5 Съвместимост с други лицензи	21
5.6 Комбиниране на произведения, лицензирани при условията на различни лицензи	22
5.7 Въздействие на клаузата за съвместимост на EUPL върху лицензионните условия на друго произведение	24
6. НОВИ ВЕРСИИ НА EUPL	25
7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ	26

КАК ДА СЕ ИЗПОЛЗВА EUPL?

Насоки за потребители и разработчици

1. Каква е целта на настоящите насоки?

Настоящото практическо ръководство предоставя информация: правителство,^{1.}

- как да използвате софтуера, разпространяван при условията на „Публичния лиценз на Европейския съюз“ (EUPL) в последната му версия v. 1.1 и
- как да използвате този лиценз, за да разпространявате собствен софтуер.

Въпреки че ръководството може да даде отговор на въпроса „Какво представлява EUPL?“, от приоритетно значение ще бъде да се установи в каква степен то може да ви бъде полезно в зависимост от вашата функция: притежател на софтуер, автор (лицензодател) или потребител.

Споделянето на софтуер, което е фундаментален принцип на „Свободен софтуер или софтуер с отворен код“ (F/OSS), представлява един от най-ефективните начини за разширяване на неговата употреба, подобряване на неговото качество (позволявайки по този начин на други разработчици на софтуер да проверяват, подобряват или повишават функционалността) и спестяване на разходи, като се избягва „повтаряне на очевидни неща“.

Този начин на споделяне бе единодушно препоръчен на публичните администрации от европейските министри, отговорни за политиката в областта на електронното

Декларация на министрите, одобрена единодушно на 24 ноември 2005 г. в Манчестър, Обединено кралство (<http://archive.cabinetoffice.gov.uk/egov2005conference/documents/proceedings/pdf/051124declaration.pdf>).

Независимо от това, когато някой разработва софтуер, той създава собственост. Ако разработчикът е служител или длъжностно лице в определена публична администрация, има вероятност тази администрация да стане собственик на създадения софтуер. Ако разработчикът е подизпълнител по отношение на публичната администрация, има вероятност договорът за предоставяне на услуги да включва пълно право на собственост на тази администрация върху авторското право, както и упражняване на всички права, свързани с него (това трябва да се установи чрез проверка на всеки конкретен договор за услуги между администрацията и нейния доставчик на софтуер). Компютърният софтуер е защитен от закона за авторското право. Този закон предоставя на притежателя на едно произведение определени права върху него и определя като незаконни употребата или адаптирането на същото произведение от други лица без специално разрешение или „лиценз“, както това би било възможно, ако то представляваше тяхна собственост.

Ето защо, за да улесни споделянето, повторната употреба и подобряването на софтуерните продукти, Европейската комисия създаде EUPL с цел да защити интереса както на авторите (като запазва тяхното авторско право и като се избягва възможността тяхното произведение да бъде присвоено от трети страни), така и на потребителите (като им предоставя всички права, съдържащи се в лицензите F/OSS: употреба, модификация и повторно разпространение).

EUPL е създаден в резултат на уникален процес. Никоя публична администрация от мащаба на Европейската комисия не е публикувала досега лиценз за F/OSS, нито е решавала да използва лиценз за F/OSS по систематичен начин. Този лиценз е резултат от тригодишно проучване и анализ на няколко съществуващи лицензи за F/OSS, които показваха, че все още съществуват потребности, които не са удовлетворени от съществуващите лицензи. Бяха направени три

правни консултации. Европейската комисия организира публичен форум и международна конференция на юристите. Накрая EUPL v.1.0 бе одобрен от Европейската комисия през януари 2007 г. (на английски, френски и немски език). Това решение на Европейската комисия, второ решение през януари 2008 г. (одобряващо EUPL v.1.0 на 19 други езика) и трето решение през януари 2009 г., въвеждащо някои разяснения към текста на лиценза на всички езикови версии (EUPL v.1.1) са обвързани със следната мотивация:

- EUPL трябваше да има правно действие на всички официални езици на Европейския съюз и да спазва принципа за езиковото разнообразие, признат от Хартата на основните права на Европейския съюз;
- EUPL трябваше да отразява специфичността и разнообразието на законите на държавите-членки и на Общностното право (терминологията на авторското право, информацията, гаранцията, отговорността, приложимото законодателство и юрисдикцията);
- EUPL трябваше да гарантира съвместимостта надолу по веригата с най-важните други лицензи.

EUPL представлява „правен инструмент“, който вече се използва от Европейската комисия за разпространяване на софтуер, и който може да бъде използван също от много други доставчици на софтуер, включително и от публичните администрации в държавите-членки на Европейския съюз.

Целта на настоящите насоки е да ви предоставят — в зависимост от вашата функция — разяснения и конкретни отговори на въпросите, които е възможно да възникнат, когато използвате EUPL, за да разпространявате софтуер, или за да работите със софтуер, върху който сте получили авторски права в рамките на този лиценз.

2. За кого са предназначени настоящите насоки?

Ръководството е предназначено за онези, които:

- желаят да използват софтуер, публикуван при условията на EUPL;
- притежават права върху софтуер и избират EUPL като лиценз за неговото разпространение;
- започват да разработват софтуер, може би интегрират лицензиран по EUPL софтуер и желаят да предоставят продукта при условията на EUPL на друг лиценз за F/OSS.

Насоките са предназначени за следните заинтересовани лица:

- Службите на Европейската комисия, когато вземат решение да разпространяват софтуер, представляващ тяхна собственост при условията на лиценз за F/OSS;
- Органи от обществения сектор, когато решават да използват EUPL, за да

разпространяват собствен софтуер чрез лиценз за F/OSS;

- Всички други заинтересовани лица, желаещи да използват EUPL, за да разпространяват свои произведения: включително предприятия от частния сектор или отделни автори. Въпреки че е специално пригоден за европейската законодателна рамка, EUPL може да се използва също от автори, намиращи се извън Европейския съюз;
- Всички разработчици или потребители (органи или физически лица), които са потенциални потребители на произведение, лицензирано при условията на EUPL.

3. Използване на софтуер, лицензиран при условията на EUPL

3.1. Разбиране на принципите за лицензиране

Когато някой разработва софтуер, възникващата интелектуална собственост е защитена от закона за авторското право, както литературните или художествените произведения.

Законът за авторското право предоставя на притежателя на произведението определени права върху него и поставя законови ограничения върху начина на употреба на произведението от страна на останалите. Авторското право е възникнало като защита на писмени произведения и може да бъде полезно да се знае, че компютърният софтуер и свързаните с него материали в съответствие със закона за авторското право се считат за вид литературни произведения.

Притежаването на авторски права върху определено произведение, независимо дали книга или софтуер, означава, че притежателят, обикновено оригиналните автори или техният работодател, решават кой може да го копира, адаптира и

разпространява. По подразбиране единствено притежателят има право на това. Всеки, който копира, изменя или разпространява произведения на друго лице без разрешение, може да бъде обект на правен иск.

Разрешение за копиране, изменение или разпространение на произведение може да бъде предоставено от притежателя чрез лиценз като EUPL.

Подобен лиценз (какъвто е EUPL) ще се счита за договор между **Лицензодател** (авторът на софтуера) и **Лицензополучател** (вие, потребителят на софтуера, който може да го използва след това в съответствие с условията на лиценза). Ако не сте съгласни с условията на лиценза, обикновено не получавате право да използвате, копирате или разпространявате софтуера. Ако направите това без да сте се съгласили с условията на лиценза, вие нарушавате закона за авторското право.

3.2 Разбиране на принципите на F/OSS

EUPL v1.1 представлява лиценз за свободен/Libre софтуер или софтуер с отворен код (F/OSS). Той бе одобрен през март 2009 г. като лиценз за софтуер с отворен код от OSI — Инициатива за отворен код — тъй като отговаря на условията от Определението за отворен код (OSD). Лицензът отговаря също на условията,

посочени от Фондацията за свободен софтуер (FSF), които могат заедно да бъдат обобщени като гарантиращи четири основни свободи на лицензополучателя:

- Свобода да се използва или употребява за всяка цел и от всякакъв брой потребители;
- Свобода за получаване на изходен код (с цел да се проучи как функционира софтуерът);
- Свобода за споделяне и разпространение на копия на софтуера;
- Свобода да се модифицира, адаптира и подобрява софтуерът в съответствие с конкретните нужди и да се споделят тези модификации.

Инициативата за отворен код (OSI) (вж.: www.opensource.org/docs/definition.php) установява десет принципа на OSD, които трябва да бъдат взети предвид от всеки лиценз за „отворен код“:

Свободно повторно разпространение

„Лицензът няма право да налага ограничения върху продажбата или предоставянето на софтуера като част от сборен софтуер, съдържащ програми от няколко различни източника. Лицензът няма право да изисква хонорар или друга такса за такава продажба.“

Предоставяне на изходния код

„Програмата трябва да включва изходен код и да позволява разпространение в изходен код, както и в компилирана форма. Когато определена форма на продукта не се разпространява с изходен код, трябва да съществува добре известен начин за получаване на изходен код на цена, не по-висока от разумната цена за възпроизвеждане, по възможност сваляне от интернет безплатно. Изходният код трябва да бъде предпочитаната форма, в която програмистите биха модифицирали програмата. Не се допуска умисленоувреден изходен код. Не са разрешени междудинни форми, като например възникващите в резултат на обработка с препроцесор или транслатор.“

Разрешение за създаване и разпространение на производни произведения

„Лицензът трябва да позволява модификации или производни произведения, както и тяхното разпространение при условия, идентични с условията на лиценза на оригиналния софтуер“

Разпоредба, засягаща неделимостта на авторския изходен код

„Лицензът може да ограничава разпространението на модифициран изходен код, единствено ако позволява разпространението на „файлове за коригиране“ ("patch files") заедно с изходния код с цел модифициране на програмата по време на нейното създаване. Лицензът трябва изрично да разрешава

разпространение на софтуер, разработен на базата на модифициран изходен код. Лицензът може да изиска производните произведения да носят име или номер на версията, различни от тези на оригиналния софтуер.“

Това се изиска, тъй като е добре да се насярчават многобройните подобрения, но потребителите имат право да знаят кой носи отговорност за софтуера, който използват. Авторите и специалистите по поддръжка съответно имат правото да знаят какво се изисква от тях, за да поддържат и да защитават своята репутация. Лицензът може да изиска промените или подобренията да бъдат разграничени от оригиналния код.

Липса на дискриминация срещу хора или групи

„Лицензът не трябва да дискримира определен човек или група от хора.“

В някои държави могат да съществуват ограничения върху износа (ембарго) на определени видове софтуер; независимо от това самият лиценз не може да включва такива ограничения.

Липса на дискриминация срещу сфери на приложение

„Лицензът не трябва да ограничава никого да използва програмата в определена сфера на приложение. Например той не може да забранява програма да бъде използвана в бизнеса (за търговски цели) или за генетични изследвания.“

Липса на „допълнителни“ ограничения върху разпространението на лицензи

„Правата, свързани с определена програма, трябва да се отнасят до всички, на които се предоставя програмата, без да е необходимо да получават допълнителен лиценз.“

Това има за цел да забрани ограниченията върху разпространението на софтуер по непряк начин, например чрез изискване на декларация за неразкриване на информация. **Лицензът не трябва да бъде ограничен до определен продукт**

„Правата, свързани с определена програма,

не трябва да зависят от това дали програмата представява част от разпространението на определен софтуер. Ако програмата бъде отделена от разпространението на софтуера и се използва или разпространява съгласно условията на нейния лиценз, всички страни, на които е предоставена програмата, следва да разполагат с права, идентични с предоставените при разпространението на оригиналния софтуер.“

Лицензът не трябва да ограничава друг софтуер

„Лицензът не трябва да поставя ограничения върху друг софтуер, който се разпространява заедно с лицензирания софтуер. Например с лиценза не трябва да

изисква всички останали програми, разпространявани на същия носител, да представляват софтуер с отворен код.“

Лицензът трябва да бъде неутрален по отношение на технологията

„Никое условие на лиценза няма право да бъде основано на отделна технология или начин на взаимодействие.“

По настоящем интернет не е единственият канал за разпространение на софтуер (съществуват и други като CD-Rom, FTP и т.н.) Възможно е да бъдат създадени и други канали в бъдеще (които предстои да бъдат изобретени) и лицензът няма право да изключва (или да бъде свързан с) определена технология.

3.3 Използване на код, лицензиран при условията на EUPL: вашите права и задължения

3.3.1 Вашите права са определени в член 2 на EUPL:

„Получавайки“ „произведение“ (софтуер и/или документация) при условията на лиценза EUPL, вие ще получите редица постоянни и неизключителни права, признати в целия свят, за които не се заплащат такси.

„Признати в целия свят“ означава, че вашите права не са ограничени по отношение на пространството: вие можете да използвате лицензираното произведение в Европа или извън Европа или чрез международна мрежа за комуникация.

„Постоянни“ означава, че вашите права не са ограничени във времето. Ако продължавате да спазвате лицензионните условия, правата са ви предоставени завинаги, а лицензодателят няма да оттегли лиценза.

„за които не се заплащат такси“ означава, че получавате самия лиценз безплатно. Може да има незадължителни такси, свързани с допълнителни услуги като оказване на помощ (специална поддръжка).

Най-общо, с лиценз за F/OSS, и по-специално с EUPL, като лицензополучател вие имате възможност:

- Да получите изходния код от хранилище със свободен достъп. Не е задължително това да бъде „хранилище в мрежата“ (тъй като лицензът е неутрален по отношение на технологията), въпреки това публикуването на кода в интернет представлява една от най-добрите практики в момента.
- Да използвате произведението (а именно софтуера) при всякакви обстоятелства и за всякаква употреба. Това означава, например, че се допуска употреба за частни и обществени цели, както и за нестопански или стопански цели.
- Да възпроизвеждате произведенето. Това означава да правите негови копия.
- Да модифицирате оригиналното произведение и да правите производни произведения от него. Това означава, че имате право да адаптирате кода за своите конкретни нужди, да включвате софтуера в по-мащабни решения или обратното, да извлечате от кода единствено онези части, които могат да ви бъдат полезни.

- Да го предоставяте на обществеността (т.е. да го използвате чрез обществена мрежа или да разпространявате услуги на базата на произведението — „Софтуер като услуга чрез Интернет“)
- Да разпространявате произведението или копия от него. Имате също правото да разпространявате модифицирана версия на произведението, както е посочено по-горе.
- Да предоставяте произведението или копия от него назаем или под наем.

3.3.2 Вашите задължения са определени в член 5 и член 6 на EUPL:

Относно използването на софтуера

Ако сте обикновен потребител на софтуера „както е получен или свален“, без да модифицирате изходния код, използвате софтуера за собствени нужди или в полза на ваша организация (същата администрация, търговското предприятие), без да го разпространявате или предоставяте на трети лица, не съществуват специални задължения или ограничения по отношение на правата, които са ви предоставени.

Като използвате софтуер, вие избягвате всяка възможна неразрешена употреба на интелектуалната собственост на предишния автор: имена, лого, търговски марки, марки на услуги и др. Например вие можете да използвате „CIRCA“ (софтуер, лицензиран от Европейската комисия при условията на EUPL), за да споделяте информация с отдалечени потребители в рамките на своите услуги или проект, въпреки това фактът, че използвате CIRCA, не ви предоставя право да използвате името (или логото) на Европейската комисия за реклами цели или да казвате, че вашата дейност се подкрепя, подпомага или спонсира от Европейската комисия.

Относно лицензирането на софтуера като първоначален автор

Ако вие сте първото лице, което взема решение да лицензира произведението („първоначалният автор“ или първият лицензодател), трябва да се уверите (и да си

- Право на сублицензиране на произведението или на копия от него, което означава, че вие ще ги разпространявате съгласно условията на определен лиценз (EUPL съгласно клаузата „свободно от авторски права“ („copyleft“ clause)) и предоставяне на всички права на сублицензиране, които притежавате съгласно условията на EUPL, на други заинтересовани лица.

осигурите чрез лиценз официална гаранция), че притежавате авторското право или че преди това сте получили правата върху него.

Например, ако вашата администрация от публичния сектор желае да лицензира определен софтуер, проверете дали разработчиците работят за тази администрация или са работили преди за нея или са били изпълнители (работещи за вас по договор за услуги, чрез който всички права се прекърсяват на вашата администрация). Посочената официална гаранция (вж. член 6 от EUPL) се предоставя чрез добавяне на надписи за авторското право на видно място в софтуерния код (посочващи името на притежателя на авторското право).

Първият лицензодател може да включи в произведението също конкретни части от софтуерен код, върху който има получени права в съответствие с разрешителен (или „включващ авторски права“) лиценз: лиценз, който, както „New BSD“, „Apache 2.0“ или „MIT Licence“, допуска разпространението на лицензиран код при условията на друг лиценз: EUPL. В такъв случай, моля проверете внимателно условията на „разрешителния“ лиценз, и по-специално всички клаузи, отнасящи се до условията или разпространението и спазването на съществуващите маркировки за авторски права.

Относно модифицирането на софтуера

Ако получите софтуер, лицензиран при условията на EUPL, и желаете да редактирате кода по някаква причина, трябва да спазвате авторското право на първоначалния автор (т.е. Европейската общност), и на последващите сътрудници (ако има такива), и

по-специално всички препратки към него. Затова не премахвайте обозначенията за авторски права, ако съществуват такива в изходния код, използван за развитие на вашето производно произведение.

Ако вие самите направите подобрения, посочете това ясно в началото и в края, отбележете датата на извършване на модификацията и своето собствено обозначение на авторското право, което ви определя по категоричен начин като автор и притежател на авторските права върху модификацията. Моля направете това веднага, щом бъде извършена модификация, дори ако нямаете намерение да разпространявате софтуера (тъй като в бъдеще вашата организация може да вземе противоположно решение). Ако планирате да разпространявате софтуера след извършена модификация или подобрене, не забравяйте, че EUPL (член 6) изисква от всеки сътрудник официална гаранция: че авторското право на добавения код се притежава от вас или че авторските права върху него са преотстъпени на вас с разрешение за неговото разпространение.

Относно повторно разпространение на софтуера

Какво означава „разпространение“

Съгласно определенията на EUPL, *разпространяване и/или предоставяне* (на обществеността) представлява всяко действие на продажба, предоставяне, заемане, отдаване под наем, разпространение, съобщаване, предаване или друг начин за осигуряване на достъпността, в или извън мрежата, на копия на произведението или осигуряването на достъп до негови съществени функции. Определението е много широко и не обхваща само предоставянето на „копия“ на софтуера. Всеки който, като доставчик на интернет услуги например, (софтуер като услуга), позволява на потребителите в мрежата да работят със софтуера, „предоставя софтуер на обществеността“.

Означава ли това, че всички доставчици на интернет услуги (ДИУ), които единствено „използват във вида, в който са предоставени“ (без да създават производни произведения) стандартните компоненти на F/OSS (лицензириани при условията на EUPL), трябва да спазват задълженията на дистрибуторите (особено по отношение на изискването за ханилище, където изходният код на софтуера да бъде достъпен? Не, това би създало единствено затруднения и не е целта на лиценза. Неговата цел е да защитава правата на всички потребители (и по-специално правата на първоначалния автор и на последващите сътрудници), ако ДИУ предоставят своите услуги на базата на производни произведения, които не се разпространяват и лицензират от друго ханилище. Единствено в тези случаи ДИУ трябва да спазват задълженията на дистрибутора.

Aко вие „разпрострявате“

За да разпространявате софтуер на трети страни, трябва да имате предвид две задължения, засягащи използването на лиценза и осигуряването на ханилище, където ще бъде достъпен изходният код на софтуера.

A) Задължение, свързано с лиценза

Ако разпространявате копия на програма, върху която са ви предоставени авторските права при условията на EUPL, вие трябва винаги да предоставяте тези копия при условията на EUPL.

Ако сте създали производно произведение (което означава, че сте модифицирали софтуера, добавили сте функции, превели сте интерфейса на друг език и т.н.), както и ако разпространявате това ново произведение, вие трябва да прилагате същия лиценз EUPL (без да изменяте лицензионните условия) към цялото производно произведение.

Фигура 1: Ефект „свободен от авторски права“

EUPL предвижда важно изключение от горното правило: това е случаят, при който е задължителна употребата на съвместим и свободен от авторски права лиценз.

Определен лиценз за софтуер се нарича „свободен от авторски права“, когато разпространението на оригиналния код или на резултата от обединяването с кода, трябва да бъдат лицензириани при условията на този неизменен лиценз.

General Public Licence на GNU (GPLv2) е най-използваният лиценз, свободен от авторски права.

Съгласно член 5, EUPL също е свободен от авторски права, с цел да се избягва всякаакво придобиване на изключителни права върху софтуера.

По отношение на EUPL съществуват съвместими и свободни от авторски права лицензи, както следва: (1 февруари 2009 г.):

- GNU General Public Licence (GPLv2)
- Open Software Licence (OSL) v. 2.1 и/или v. 3.0
- Common Public Licence v. 1.0
- Eclipse Public Licence v 1.0
- CeCILL v. 2.0

Какво означава това?

Представете си, че сте обединили две части на софтуерен код:

- авторските права върху първата част от кода са ви преотстъпени при условията на EUPL;
- авторските права върху втората част от кода са ви преотстъпени при условията на някой от горните съвместими и свободни от авторски права лицензи (например GPLv2).

Ако решите да разпространявате производното произведение, трябва да направите това при условията на GPLv2. Това задължение произтича от GPLv2, който е „свободен от авторски права“. EUPL решава „конфликта между лицензите“, като ви предоставя възможност, чрез която да спазвате това задължение.

Фигура 2: Клауза за съвместимост

Моля имайте предвид, че когато разработвате софтуерни продукти на базата на различни компоненти с отворен код, рядко се изисква да обедините или свържете техните кодове в един обединен код. Като цяло, при различните компоненти на продукта параметрите ще се обменят и обработват, без да се обединяват. В такъв случай всеки компонент на продукта може да остане лицензиран при условията на своя оригинален лиценз.

Представете си втори случай, при който вие сте обединили други две части от софтуерен код:

- авторските права върху първата част са ви преотстъпени при условията на EUPL;
- авторските права върху втората част са ви преотстъпени при условията на

Фигура 3: Обединяване с разрешителен изходен код

б) Задължение, отнасящо се до публикуването на изходния код

При разпространение на производно произведение, трябва да предоставите модифицирания изходен код в хранилище със свободен достъп (в повечето случаи това е

„разрешителен“ лиценз.

Определен лиценз за софтуер се нарича „разрешителен“, когато повторното разпространение на оригиналния код или на резултата от обединяването с кода могат да бъдат лицензириани при условията на всеки лиценз (същия или друг, включително и при „патентен“ лиценз (при който търговецът си запазва всички авторски права). Добре известни примери за разрешителни лицензи са MIT лиценза и групата на BSD лицензите.

Ако решите повторно да разпространявате производно произведение, трябва да направите това при условията на EUPL. Това задължение произтича от член 5 на EUPL (клаузата „свободно от авторски права“).

уебсайт или FTP адрес). Необходимо е да предоставите най-малко линк или адрес, позволяващи на всеки лицензополучател да отвори това хранилище и да получи достъп до изходния код или да го изтегли, през целия период, през който вие разпространявате произведението.

3.4 Какво можете да очаквате от софтуер, лицензиран при условията на EUPL?

Като (първоначален) автор или сътрудник при подобрението на съществуващо произведение, лицензирано при условията на EUPL, вие можете да очаквате вашето авторско право да бъде защитено, тъй като EUPL изиска от лицензополучателите

- Да спазват авторското право на първоначалния автор (и на последващите сътрудници, ако има такива) и по специално всички обозначения, свързани с него.

Като автор или сътрудник при подобрението на съществуващо произведение, лицензирано при условията на EUPL, вие можете да очаквате, че вашето произведение никога няма да стане собственост на трета страна (например да стане собственост на търговец на софтуер), тъй като EUPL изиска от лицензополучателите:

- Да прилагат лиценза EUPL при разпространението на копия или на производни произведения².

Като автор или сътрудник при подобрението на съществуващо произведение, лицензирано при условията на EUPL, вие можете да очаквате да бъдете информирани за всяко повторно разпространение. Не съществува официално задължение (или „гаранция“) да информирате първоначалния автор (или да бъдете информирани, т.e. в случай на подобрене). Независимо от това, докато сте автор или сътрудник, вие оставате активен участник в „общността от хора, работещи с лицензирания софтуер“, в разработките или просто във форумите, свързани с лицензираното произведение (т.e. в избрана среда за съвместно разработване), ще поддържате връзка и ще получавате информация. Това ще ви гарантира правото на достъп до модифицирания код и възможността да се възползвате от подобренията за вашите собствени нужди, тъй като EUPL гласи, че:

- При разпространение на производно произведение, редистрибуторът е длъжен да представи модифицирания изходен код в хранилище със свободен достъп.

Като автор или сътрудник при подобрението на съществуващо произведение, лицензирано при условията на EUPL, вие можете да очаквате, че вашата интелектуална собственост (имена, лого, търговски марки, марки на услуги и др.) ще бъде защитена, тъй като EUPL задължава всички потребители (или редистрибуторите) да избягват всяка неразрешена употреба на интелектуалната собственост на предишен автор.

И накрая, като потребител на софтуер, лицензиран при условията на EUPL, вие получавате гаранция за устойчивост по отношение на лицензирането на кода, тъй като не е възможно оттегляне от EUPL: дори ако първоначалният автор реши да прилага други лицензионни условия към следващи версии на своя оригинален изходен код, авторските права, които са ви предоставени, нямат ограничение във времето.

² Освен в случай на сравним и свободен от авторски права лиценз, който също не позволява придобиването от трети страни, както е разяснено в раздел 5..5

3.5 Гаранции, отговорност, приложимо законодателство

Като потребител на софтуер, лицензиран при условията на EUPL, вие не получавате гаранции по отношение на качеството на софтуера, а дистрибуторът на софтуера отказва да носи каквато и да е отговорност във връзка с щети, предизвикани от софтуера — в степента, разрешена от приложимото законодателство.

Това означава, че съгласно условията на лиценза, освен в изключителни случаи (предумишлено недоброствестно поведение или щети, причинени на физически лица), лицензодателят не е отговорен в никакъв случай за каквото и да е преки или непреки, материални или морални щети от всякакъв вид. Това изключва искове вследствие на загуба на данни, загуба на клиенти, спиране на работа, спиране на работата на компютъра, загуба на възможности за бизнес и др.

Пример:

Свалил съм продукта „X-F/OSS“ (фиктивно име), лицензиран при условията на EUPL, и съм съхранил в него своите ценни файлове: всички мои клиенти и кореспонденцията с тях в продължение на повече от три години. Внезапно моят X-F/OSS сървър спира да работи и всички данни са изгубени — нямам резервно копие или имам „резервни копия само във формат X-F/OSS“, които не могат да бъдат разчетени и възпроизвеждат грешката. В такъв случай не мога да изисквам обезщетение на основание отговорност на автора на „X-F/OSS“.

Отказът от отговорност никога не е абсолютен: лицензодателят може да бъде обаче отговорен, в рамките на закона, от гледна точка на продуктовата отговорност, доколкото такива законови разпоредби се прилагат във връзка с произведението. Приложимото законодателство е националното законодателство на съответната държава-членка (това е законодателството на държавата от Европейския съюз, в която лицензодателят живее или има седалище). Някои национални законодателства в действителност са по-строги по отношение на продуктовата отговорност.

Ето защо лицензът EUPL (както всеки друг лиценз, F/OSS или патентен лиценз) не ограничава никое съдилище при установяването на „продуктова отговорност“ въз основа на общите принципи за защита на потребителите.

Самият лиценз EUPL предвижда случаи, при които авторът носи отговорност: случаите на предумишлено недоброствестно поведение (например авторът е включил зловреден компютърен вирус в софтуера) или ако софтуерът причинява преки щети на лица или стоки (например софтуерът представлява специфична навигационна система за въздухоплавателно средство и причинява катастрофа, софтуерът измерва температурата за стерилизация на медицински инструменти и неправилното изчисление предизвиква замърсяване, софтуерът регулира атмосферата в заведение и причинява лека форма на натравяне). Това са обаче крайни случаи, при които съответните сертификационни органи проверяват софтуера и го сертифицират за предложената употреба. При други обстоятелства EUPL следва да защитава автора срещу искове в резултат на преки щети: загуба на данни, на време, репутация, възможности за бизнес и др.

Освен това, софтуер, разпространяван при условията на EUPL, не съдържа специална гаранция, че авторското право върху софтуера принадлежи на лицензодателя, т.е. лицензодателят има право да ви предоставя софтуера при условията на EUPL. Тази гаранция е важна както за лицензодателя, така и за лицензополучателя. При лицензодателите (когато те са първоначалните автори) това им напомня, че трябва да си осигурят авторски права преди лицензирането на софтуера. При последващите сътрудници, които повторно разпределят софтуера, това им напомня, че трябва да си осигурят авторски права върху всички модификации, които са направили. При лицензополучателя (краиния потребител), това представлява една по-добра гаранция срещу рисък от искове вследствие на нарушаване на авторски права и дори в случай на патентни претенции: те могат да проверят коя е въпросната част от

софтуерния код и да изискат разяснение от автора.

Изключването на гаранции и отговорност във всичко е общата черта на всички софтуерни лицензи (свободен/отворен код или патентен). Независимо от това, изключението е обосновано в по-голяма степен при приложението на отворен код, който се предоставя, а не се продава, който представлява продукт в процес на развитие и който може непрекъснато да бъде подобряван

от голям брой сътрудници. И накрая, ако искате гаранция за осигуряване на помощ или всяка друг вид споразумение за нивото на обслужване (SLA), определящи качеството, честотата, времето за реакция и цената на конкретните услуги, които се предоставят, можете да сключите договори за обслужване или други споразумения с организации или фирми, поддържащи софтуера EUPL, който използвате, които могат да ви предоставят гаранции и защита срещу отговорност, в повечето случаи срещу такса.

3.6 Последващо развитие и използване с друг софтуер

Можете да използвате софтуера, лицензиран при условията на EUPL, в комбинация с друг софтуер без ограничения. Ако желаете обаче да разпространявате отново EUPL софтуера, който сте получили, включително и възможните подобрения, които сте извършили, трябва да направите това, като използвате самия лиценз EUPL или друг съвместим лиценз.

3.7 Възможни ли са промени в EUPL?

Друг въпрос е свързан с възможността лицензът да бъде изменян от потребител, например „Мога ли да създам произведен лиценз?“. Отговорът категорично е отрицателен: EUPL представлява официален документ, одобрен от Европейската комисия след консултации и подготовка в продължение на години. Нямate право да го изменяте или да създавате собствен „произведен EUPL“ и да го наричате EUPL, „EUPL v. 2“, „EUPL плюс“ или по друг начин.

Лицензът EUPL е защитен от авторското право (© Европейска общност 2007 г.) и не представлява „лицензирано произведение“, което може свободно да бъде изменяно. Съгласно член 5 (клауза „свободно от авторски права“) EUPL може да се използва единствено за разпространение на и/или предоставяне на произведения „при условията на този лиценз“ (което означава без изменение на лицензионните условия).

Възможно е, разбира се, лицензът да се допълва от друго споразумение, свързано с

Ако желаете да промените софтуера, лицензиран при условията на EUPL, или да го комбинирате с друг софтуер с цел да получите („произведен“) софтуер, вие трябва да спазвате условията на EUPL, свързани с разработването или интегрирането на софтуер. (вж. глава 4).

услуги: интегриране, изпълнение, предоставяне на помощ, разширена гаранция, поддръжка и др. Независимо от това, както е посочено в член 5, допълнителните условия, не трябва да ограничават или накърняват условията на лиценза EUPL.

Ако EUPL не отговаря на вашите нужди, можете да се консултирате със списък на лицензи, сертифицирани от организацията Инициатива за отворен код (OSI), за да проверите дали друг, широко използван и съществуващ лиценз, не е по-подходящ за вашите нужди или нуждите на вашата общност от разработчици. Можете да създадете също собствен лиценз, но следва да знаете, че тази дейност следва да се извърши единствено от специалисти. В такъв случай, дори ако някои от идеите на EUPL могат да вдъхновят вашата работа, нищо от оригиналния ви лиценз не трябва да води до обвръщане с EUPL чрез възпроизвеждане на неговото име, отнасянето на неговото авторско право към Европейската общност, неговата формална организация или текст.

4. Предоставяне на вашия собствен софтуер при условията на EUPL

Целта на EUPL е да улесни разпространението на софтуер, който е ваша собственост, като се спазват принципите на F/OSS.

4.1 Предварителни условия

Най-важното предварително условие за предоставяне на софтуер при условията на EUPL, както при предоставяне на всякакъв софтуер, е да се гарантира, че вие притежавате правата върху софтуера.

Трябва да сте запознати с условията, при които ще предоставяте софтуера, ето защо трябва да се запознаете с EUPL.

4.2 Проверете правото на собственост и ПИС върху вашия софтуер

Ако софтуерът, който желаете да предоставяте, е разработен изцяло от вас (или от ваша организация, т.е. юридическото лице, което ще предоставя софтуера), тогава вие притежавате авторското право върху софтуера. При други обстоятелства ще трябва да проверите кой е разработил софтуера и при какви условия имате право да го използвате и разпространявате.

Ако софтуерът е разработен за вас от изпълнител, вие вероятно имате право да го използвате и разпространявате или дори имате правото на собственост върху софтуера — това зависи от условията на договора, при които софтуерът е разработен за вас. Трябва да намерите договора и да проверите условията, свързани с правата на интелектуалната собственост (ПИС). Например, ако сте склучили договор с фирма X („изпълнителят“), проверете дали вашият договор съдържа разпоредба, подобна на тази:

„Право на собственост върху резултатите — интелектуална и индустриска собственост“

Всички резултати или права върху тях, включително авторско право и друго право на интелектуална или индустриска

EUPL представлява лиценз за F/OSS. Въпреки че самият EUPL съдържа всички лицензионни условия, използвани от вас, полезно е да сте запознати също с концепциите на F/OSS, за да използвате по най-добрия начин преимуществата на предоставянето на софтуер при условията на EUPL. Полезно е, по-специално, да разбирате принципите на F/OSS за създаване на общности.

собственост, получени при изпълнението на договора, ще бъдат собственост единствено на < ВЪЗЛАГАЩИЯ ОРГАН >, който може да ги използва, публикува, предава или прехвърля, както счита за подходящо, без географски или други ограничения.“

Препоръчително е в новия договор вниманието на изпълнителя да бъде насочено към вашето намерение да разпространявате произведението при условията на EUPL. В действителност разработчиците днес използват все по-голям брой компоненти, лицензиирани като отворен код или дори като „обществено достояние“ и трябва да проверяват дали лицензът на тези компоненти е достатъчно гъвкав, за да ви позволи да разпространявате своя софтуер при условията на EUPL. Ето защо се препоръчва да допълните горното условие със следното:

„Когато съществуват права на индустриска или интелектуална собственост преди склучването на договора (каквото може да бъде случаят, ако договорът обединява компоненти на софтуер с отворен код в полученото произведение), изпълнителят проверява и гарантира, че цялото получено произведение може да бъде

прехвърлено, разпространявано или предоставяно при условията на Публичния лиценз на Европейския съюз (EUPL). Изключения от горните изисквания са

възможни единствено чрез предварителното одобрение от страна на <ВЪЗЛАГАЩИЯ ОРГАН>.”

4.3 Прилагане на принципите на F/OSS (създаване на общности)

Разбира се, вие можете да предоставяте софтуер при условията на EUPL с цел просто да улесните използването му от други лица, като в такъв случай може да не се интересувате от нарастването на общността от „разработчици на доброволни начала“ извън вашата собствена организация. Ако желаете обаче да използвате в най-голяма степен преимуществата на общността на отворения код, т.е. възможността други организации и физически лица да оказват помощ при поддръжката и допълнителното разработване на софтуера, вие трябва да се запознаете с общността от потребители и разработчици, които има вероятност да си сътрудничат с вас при бъдещото развитие на вашия софтуер.

В този контекст е полезно да се прочете „*Ръководство за публичните администрации относно партньорство с общини с отворен код на IDABC*“³

4.4 Защо е важен лицензът?

Както видяхме, софтуерът е защитен от авторското право. Без лиценз са забранени всички промени, подобрения, локализации (преводи). В действителност законът за авторското право предоставя определени права на притежателя на едно произведение върху него и прави незаконна употребата на произведението от страна на други, както ако то им принадлежеше.

Това разрешение се предоставя от притежателя (лицензодателя) на друга страна (лицензополучателя) чрез лиценз например като EUPL.

Като Лиценз за F/OSS EUPL защитава правата на първоначалния автор, като същевременно предоставя на последващите потребители и автори свободата да използват софтуера, както биха използвали свое собствено произведение.

Правото да се използват предишни произведения е важен „съдействащ фактор“ за съвременното програмиране, където многообразните софтуерни компоненти са свързани или обединени. Следователно е изключително важно да се установи дали съществува подходящ лиценз за всички компоненти, а в случаите, когато компонентите са обект на няколко лиценза и ако полученото произведение трябва да бъде предоставено на обществеността — че тези лицензи са съвместими.

³ Публикувано на уеб сайта на IDABC:
<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

4.5 Решението за публикуване на софтуер при условията на лиценз за F/OSS

Ако четете тези насоки, вие вероятно вече значате, че споделянето на софтуер е един от най-ефективните начини за разширяване на неговата употреба, подобряване на качеството му (като се позволява на други разработчици да проверяват, подобряват или разширяват неговите функции) и спестяване на разходи, избягвайки по този начин „повтаряне на очевидни неща“. Такова споделяне бе единодушно препоръчано на публичните администрации от европейските министри, отговорни за политиката в областта на електронното правителство. Това може да се постигне най-добре чрез лиценз за

4.6 Решението за избор на EUPL като лиценз

Изборът на лиценз за разпространение следва да бъде направен на много ранен етап, тъй като той определя правата на сътрудниците, дали своя принос, както и поради факта, че впоследствие първоначалният избор трудно може да се промени.

Доколкото лицензодателят желае да избегне всякакво изключително „придобиване“ на неговия софтуер от трета страна (това като цяло е позицията на публичните администрации), изборът на EUPL се препоръчва по няколко причини:

- За първи път публичен орган от мащаба на Европейската комисия официално разработва и одобрява лиценз за F/OSS за предоставяне на своя софтуер.
- EUPL има правна сила на всички

4.7 Трябва да се позовавате на лиценза в изходния код

Избраният лиценз трябва да бъде деклариран при предоставянето на софтуера (например на уебсайта на софтуера). Не е необходимо там да се включва действителният текст на лиценза, а е достатъчно да се посочи име и линк към оригиналния лицензионен текст.

По този начин обществеността е

F/OSS. Въпреки че съществуват много други насоки за употребата на отворен код в публичния сектор, чрез настоящите насоки и EUPL вие не трябва да се притеснявате за разбирането на всички въпроси, свързани най-общо с отворения код.

EUPL е специално разработен с цел да улеснява многократната употреба на софтуера на публичния сектор, да защитава инвестициите, направени със средства на данъкоплатците, и да разяснява въпросите, които ви засягат като потребител на софтуер.

официални езици на Европейския съюз, като се спазва принципът за езиково разнообразие, признат от Хартата за основните права на Европейския съюз.

- EUPL взема предвид специфичността и разнообразието на правото на държавите-членки и на общностното право (терминология на авторското право, информация, гаранция, отговорност, приложимо законодателство и юрисдикция).
- EUPL гарантира съвместимост надолу по веригата с другите най-приложими лицензи (включително с най-популярния сред тях, GPLv2).

информирана за лиценза, при чиито условия ще бъде предоставен софтуерът, което обаче не е достатъчно за правни цели. Ето защо самият софтуерен код трябва да указва или да съдържа лиценза. Това обикновено се постига чрез поставяне на пълния текст на лиценза във файл, озаглавен „КОПИРАНЕ“ (или

, „ЛИЦЕНЗ“), а след това чрез поставяне на кратък надпис в началото на всеки изходен файл, посочващ авторското право, датата, притежателят и лиценза, и информиращ читателя къде може да намери пълния текст

на лиценза.

Ето следният пример за „кратък надпис“ за софтуер, разпространяван при условията на EUPL:

```
/*
* Авторско право 2007 ВАШАТА ОРГАНИЗАЦИЯ4
*
* Лицензирано при условията на EUPL, Version 1.1 или –
* веднага щом те бъдат одобрени от Европейската комисия –
* последващи версии на EUPL („лиценза“);
* Нямate право да използвате това произведение освен в
* съответствие с условията на лиценза.
* Можете да получите копие от лиценза на адрес:
*
* http://ec.europa.eu/idabc/eupl5
*
* Освен ако не се изиска от приложимото законодателство
* или ако не бъде договорено в писмена форма, софтуерът,
* разпространяван при условията на настоящия лиценз се
* предоставя „във вида, в който е“,
*   * БЕЗ ГАРАНЦИИ ИЛИ УСЛОВИЯ ОТ ВСЯКАКЪВ ВИД,
*   независимо дали изрични или предполагаеми.
*   * Вж. лиценза за конкретния език, управляващ разрешенията и
* ограниченията съгласно неговите условия.
*
*/
```


В горния пример първоначалният автор приема по-късните версии на EUPL, които биха могли да бъдат публикувани от Европейската комисия. Разпространението „при условията на EUPL“ би довело до същия ефект, но в не-толкова очевидна форма.

В обратния случай, ако първоначалният автор желае да ограничи своето приемане до конкретна версия на EUPL (и да има свободата по-късно да приеме или да не приеме нови версии), той следва да заложи следните лицензионни условия:

```
* Лицензиран единствено при условията на EUPL, Version 1.1
(„лиценза“);
```


Чрез установяване на такива лицензионни условия никоя по-късна версия на EUPL няма да бъде приложима към произведението или неговите производни без споразумение с първоначалния автор. Терминът „единствено“ е препоръчителен, тъй като прави лицензионните условия по-точни.

⁴

Първата и последната година на публикуване на модификацията, например „2005 г., 2007 г.“

⁵

Особено в случая с EUPL, който има официално действие на всички езици на европейския език, страницата трябва да бъде отбелязана (и е желателно да бъде поставено копие на лиценза във вашия уебсайт, което се предоставя единовременно със свалянето на програмата, за да се избегнат неочеквани модификации на URL).

4.8 Най-добри практики при „сключване“ на договор при условията на EUPL

Между притежател на проект, лицензиран съгласно EUPL (ръководител или предприемач), и всички други заинтересовани лица (които следва да прилагат условията на EUPL) трябва да се установи следната процедура:

- Директно информирайте, че софтуерът (или конкретни компоненти) са лицензириани при условията на EUPL. Желателно е това да се направи на уеб сайта на проекта, на „най-видната“ страница, на която се посочва или описва проектът. Например можете да поставите забелязващо се обозначение „Лицензиран при условията на EUPL“.
- Свържете думата EUPL по-горе с URL, където лицензионният текст може да бъде прочетен и свален на различни езици: <http://ec.europa.eu/idabc/eupl>
- Добавете копие на EUPL и специална клетка за отбелязване в приложението, което управлява процеса на предоставяне или сваляне на софтуера. Така ще позволите на посетителите да изтеглят разпространявания софтуер от хранилището. Приложението трябва да съдържа следното „*Моля прочетете*

4.9 Не е необходимо да се регистрира съгласието за одобрение на лицензополучателя

Лицензът се прилага, дори ако не поддържате регистър на потребителите, съгласни с условията на лиценза. Това зависи от начина, по който законът за авторското право третира вашия софтуер.

Лицензът получава правно действие веднага щом софтуерът (със софтуерен код, указващ, че е лицензиран при условията на EUPL) започне да се използва, като тази употреба се демонстрира просто чрез факта, че се упражняват някои от правата, предоставени от лиценза, например поставяне на софтуера в различни отдели на вашата организация, на потребителски сайтове (ако сте търговска

внимателно лицензионните условия на EUPL по-долу“, след това поставете отметка в клетката „Съгласен съм“, разположена под най-долната част на прозореца, показващ пълния текст на лиценза. Процесът на сваляне трябва да продължи, само ако в клетката е поставена отметка.

За тази цел се предоставя версия на EUPL във формат .TXT на адрес www.osor.eu

- При софтуер, разпространяван чрез физически носители (например USB флаш памет, CD-ROM или DVD-ROM), също е желателно да се включат копия на самия лиценз EUPL: трябва да копирате версията във формат TXT във файл, ozagлавен „Лиценз“.

Освен това можете (по ваш избор) да посочите съответните интернет страници на IDABC, където могат да бъдат намерени повече обяснения и проучвания, свързани с EUPL:
<http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5425>.

организация) или на компютри на клиенти (ако сте организация от публичния сектор) или на сайтове, предоставящи за ползване в интернет, създаване или разпространяване на копия или на производно произведение.. Независимо от това може да ви бъде полезно да си запишете информация за контакт с онези, които изтеглят вашия софтуер. За да „познават своите потребители“, много хранилища изискват от своите посетители да се регистрират с „потребителско име“ (ID), а също и друга информация (адрес, телефонен номер и др.), както и уникален електронен адрес, където ще им бъде изпратена парола. Това, заедно с регистрацията на IP адреса,

може да ви осигури информация, приложима на глобално ниво, преди да започне свалянето, надеждността обаче на подобно „идентифициране“ зависи от приноса и добрата воля на другата страна.

4.10 Хранилище, в което следва да се предостави изходният код

Разбира се вие можете да публикувате своя софтуер на вашия уебсайт. Изходният код за вашия софтуер следва да бъде публикуван в идеалния случай в хранилище, което предоставя удобни възможности за използване и разработване на софтуер с отворен код. Това ще намали също изискванията по отношение на ширината на честотната лента на вашия собствен уебсайт.

4.11 Как и къде да съобщите вашето решение?

Ако предоставяте своя софтуер, вие желаете други хора да го използват. Това може да се осъществи единствено, ако хората, които биха могли да се интересуват от вашия софтуер, са информирани за него.

Трябва да подгответе и разпространявате информация за вашия софтуер — и неговото предоставяне при условията на EUPL — сред общностите от потребители, които могат да се интересуват от вашия софтуер. Ето и някои предложения как да направите това:

Въпреки че е полезно да се познават всички потребители, подобно събиране на информация не е задължително за установяване на правата и задълженията съгласно EUPL.

Имайте предвид, че публикуването в „ковачници на софтуер“ или хранилища, специализирани в областта на отворения код, не намалява вашия контрол върху развитието и модифицирането на вашата официална версия на софтуера.

- подгответе информация от една страница, в която описвате функциите на вашия софтуер, целевите потребители и факта, че се предоставя при условията на лиценз за F/OSS (EUPL).
- разпространявате тази информация сред заинтересованите общности — при софтуер за европейския публичен сектор тя би могла да включва например Обсерватория и хранилище за отворен код на IDABC (www.OSOR.eu), уебсайтът ePractice.eu, уебсайтовете на вашата администрация и др.
- публикувайте софтуера в хранилище, което се посещава обикновено от вашата заинтересованата общност.

5. Разработване или интегриране на софтуер с лиценза EUPL

5.1 Принципи за разработване на F/OSS

Можете да предоставяте всеки софтуер, който притежавате, (разработен от вас, от ваши служители или от ваши изпълнители, в зависимост от случая), при условията на EUPL.

Ако обаче проектирате софтуер с намерение от самото начало да го предоставяте при условията на EUPL, най-голяма полза ще имате, ако прилагате принципите за разработване на F/OSS. Тези принципи включват:

- Възприемане на модулен дизайн, при който компонентите „общуват“ помежду си, без да се смесват всички софтуерни кодове.
- Работа в среда на сътрудничество, (осигуряване на система за контрол върху версии и на други инструменти за работа от разстояние и управление на общността от разработчици).
- Документиране на приложението и на всички други модули по стандартизиран начин.

5.2 Как EUPL ви позволява да интегрирате и комбинирате софтуер

Както другите лицензи за F/OSS, така и EUPL има за цел да гарантира, че софтуерът може да бъде разширяван, модифициран и използван многократно в комбинация с друг софтуер.

Доста често определен софтуерен продукт се разширява чрез интегриране на съществуващ софтуерен код в изходния код на вашето произведение, или чрез тясно комбиниране на вашето произведение с компоненти на съществуващ софтуер, предоставени ви при условията на техните собствени лицензи. В такива случаи интеграцията/комбинацията генерира това, което е се нарича „производно произведение“. Възможното разпространение на производното произведение изиска

- Силно ръководство и управление на проекта в съчетание с отношение, което позволява външни участници и приветства чужди идеи, запазвайки същевременно контрола върху проекта и определянето на посоката му.
- Ефективно взаимодействие с общността (добри умения за общуване).

Ръководството за публичните администрации относно партньорство с общности с отворен код на програма IDABC предоставя повече подробности относно начините за работа с общностите с отворен код и приложението на принципите за разработване на F/OSS:
<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

всички компоненти да имат съвместими лицензи.

Благодарение на уникална клауза за съвместимост EUPL цели да улесни създаването и разпространението на производни произведения. EUPL осъществява това по следните начини:

- Той гарантира, че всички получатели на софтуера имат достъп до изходния код. Това им позволява да разберат как работи софтуерът.
- Той гарантира, че всички получатели на софтуера имат право да извършват промени. Това им позволява да модифицират, разширяват или използват

- многократно софтуера.
- Той гарантира, че производните произведения се разпространяват задължително при условията на същия

или на съвместим лиценз. Това гарантира, че полученият софтуер може да бъде също изучаван, модифициран или допълнително разширяван.

5.3 Защо интеграцията е полезна — Защо лицензите могат да ограничават интеграцията

Организациите, и по-специално публичните организации, изразходват милиарди евро за създаване на софтуер, който често се дублира. Многократната употреба на този софтуер може да спести много пари, усилия и време и да позволи да се споделят ресурси и резултати във и между организацията вместо непрекъснато да се „повтарят очевидни неща“. Едно от преимуществата на лицензите F/OSS, какъвто е и EUPL, е че позволяват интеграцията и многократната употреба на софтуера.

5.4 Специфични проблеми при EUPL

Все още EUPL не е широко използван лиценз. Ето защо може да бъде трудно да се намерят съществуващи компоненти, лицензириани при условията на EUPL, за да бъдат комбинирани с вашия софтуер, лицензиран при условията на EUPL.

Въпреки това, софтуер, лицензиран при условията на няколко лиценза F/OSS, може да бъде комбиниран със софтуер, лицензиран при условията на EUPL. Такъв е случаят при всички компоненти, които са лицензириани при условията на лицензи, които не налагат ограничения върху бъдещото лицензиране (всички „разрешителни лицензи“ като

Всички патентни лицензи ограничават интеграцията и многократната употреба, тъй като изходният код не се получава автоматично.

Някои лицензи F/OSS ограничават интеграцията, като изискват използване на същия лиценз при модифицираните произведения. За разлика от тях EUPL позволява интеграция със софтуер, разпространяван при условията на няколко често използвани лиценз за F/OSS (вж. раздел 5.5).

например MIT или BSD). Дори софтуер, разпространяван при условията на обикновени лицензи, които налагат някои ограничения върху бъдещото разработване, могат да бъдат комбинирани с EUPL чрез прилагане на клаузата за съвместимост (вж. раздел 5.5).

Имайте предвид, че същността на EUPL като лиценз, поддържан от европейския публичен сектор, следва да гарантира, че в близкото бъдеще значителен обем от софтуера в публичния сектор ще може да бъде получен при условията на този лиценз.

5.5 Съвместимост с други лицензи

Много лицензи F/OSS допускат модифицираните версии на оригиналния софтуер да се разпространяват при условията на друг лиценз, включително и на EUPL. Такъв софтуер може след това да бъде комбиниран с друг софтуер, лицензиран при условията на EUPL, а полученото произведение да се разпространява при условията на EUPL.

Някои често използвани лицензи обаче изискват модифицираните произведения да се разпространяват при условията на същия лиценз. Обикновено EUPL има същите изисквания.

Ако вие обаче по същество комбинирате софтуер, лицензиран при условията на EUPL,

със софтуер, разпространяван чрез „съвместим лиценз“, EUPL позволява полученият софтуер да се разпространява при условията на съвместимия лиценз, а не при условията на самия EUPL.

По настоящем съвместимите лицензи, определени от EUPL, са:

- GNU General Public licence (GNU GPL v.2)
- Open Software licence (OSL) v. 2.1, v. 3.0

- Common Public licence v. 1.0
- Eclipse Public licence v. 1.0
- CeCILL v. 2.0

Този списък няма да бъде съкратен (веднага щом обединено или комбинирано произведение бъде законно лицензирано при условията на съвместим лиценз, той не може да бъде отменян), но може да разширен (например с нови версии на горните, ако има такива).

5.6 Комбиниране на произведения, лицензирани при условията на различни лицензи

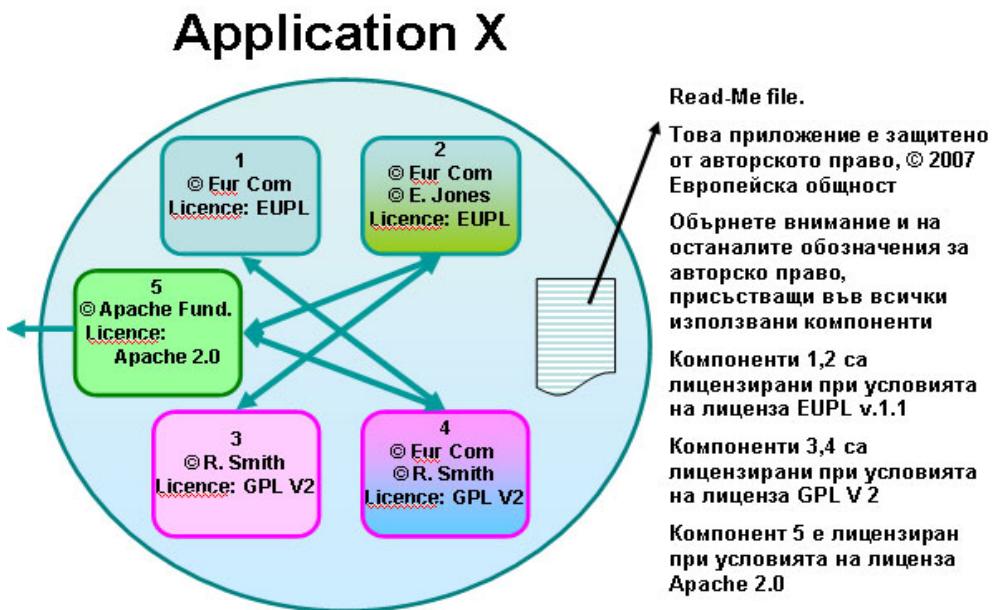
В един и същ продукт можете да използвате разнообразни софтуерни компоненти, разпространявани при условията на различни лицензи F/OSS (включително и на EUPL) и да ги използвате или разпространявате заедно (т.е. в същия пакет, върху същия CD-Rom). Този вид интеграция, при която различните компоненти работят заедно, за да изпълняват определени функции, не обединяват различните изходни кодове. Ето защо всеки софтуер се използва и разпространява при условията на своя лиценз. В такъв случай не съществуват въпроси, засягащи съвместимостта. В обратния случай, ако комбинирането на софтуер обхваща модифициране или обединяване на изходния код, вие създавате „производно произведение“, при което, ако бъде

планирано разпространение, трябва да бъде анализирана съвместимостта на лицензите

Освен това, вие можете да разработвате софтуер, използвайки патентното законодателство (например Microsoft.Net или Biztalk) и да го предоставяте при условията на EUPL, поради същите причини, поради които съществуват хиляди софтуерни продукти с отворен код, работещи при условията на патентното законодателство (например Microsoft Windows). В такъв случай можете да предоставяте определен код при условията на EUPL, докато всички необходими патентни библиотеки или среди за разработка трябва да бъдат използвани, закупени от доставчика и разпространявани при техните отделни лицензионни условия.

Практически пример:

Фигура 4: Интеграция на различни компоненти

Допуска се, че Европейската комисия (вие можете да използвате примера с вашата собствена организация) разпространява „Приложение X“, което има модулен характер и включва 5 компонента. Тези компоненти не са обединени в един файл с изходен код, а „общуват“ помежду си (като обменят данни или параметри).

Компонент 1 е създаден от Европейската комисия (разработен изцяло от нейните служители или изпълнители). Следователно той може да бъде:

© Европейска общност
Лицензирано при условията на EUPL

Компонент 2 е създаден от Европейската комисия, но не е разработен изцяло от нейните служители или изпълнители: те са адаптирали и разширили съществуващ софтуер, лицензиран при условията на разрешителния лиценз BSD. Притежателят на авторското право върху компонента BSD е E. Jones. Ето защо модифицираният компонент може да бъде:

© Европейска общност
© E. Jones (запазва се маркировката на оригиналното авторско право там, където оригиналният код се възпроизвежда)
Лицензирано при условията на EUPL

Компонент 3 не е модифициран, създаден е от г-н R. Smith и е лицензиран при условията на GPLv2. Това не може и няма да се промени:

© R. Smith
Лицензирано при условията на GPLv2

Компонент 4 е лицензиран при условията на GPLv2. Не беше възможно или подходящо — по технически причини — да се избегне обединяване на кода, лицензиран при условията на EUPL, създаден от Европейската комисия, с оригиналния изходен код, чийто автор е г-н R. Smith. Тъй като EUPL приема GPLv2 като съвместим, компонентът ще бъде:

© R. Smith
© Европейска общност (когато кодът, лицензиран при условията на EUPL е

включен/обединен)

Лицензирано при условията на GPLv2

Положението при **Компонент 5** е същото като при компонент 3 - той не е модифициран и ще остане:

© The Apache foundation

Лицензирано при условията на v. 2

Приложението ще бъде придружено от read-me файл, в който се обяснява (или има линкове към) подходящата документация и се описват приложимите лицензи.

5.7 Въздействие на клаузата за съместимост на EUPL върху лицензионните условия на друго произведение

Може ли EUPL да се използва като „мост“, чрез който да се трансформират лицензионните условия на друго произведение, лицензирано например при условията на GPLv2 към OSL, Eclipse, CeCILL или Common Public Licence?

Никога, освен ако това не е вече разрешено от

лицензионните условия на другото произведение. В случай на обединяване на софтуер, лицензиран при условията на EUPL с друг софтуер, лицензиран при условията на съместим лиценз, свободен от авторски права, другият лиценз ще се използва без модификация.

6. Нови версии на EUPL

Както при много референтни текстове на договори и особено поради факта, че текстът на EUPL съществува в толкова много езикови версии, неговото адаптиране към развитието на практиката, технологиите, задължителните разпоредби или терминологията (според случая) става неизбежно.

Съгласно член 13 от EUPL, Европейската комисия може да публикува други езикови версии на EUPL, доколкото това „се изиска и е разумно“ и „без да ограничава обхвата на правата, предоставени от лиценза“. Това означава, че:

Европейската комисия има право да актуализира лиценза, с цел той да обхване нови правни или технологични въпроси, които в противен случай биха му попречили да функционира по предвидения начин.

Никоя нова версия няма да промени фундаменталните характеристики на лиценза като свободите, които той ви предоставя, освобождаването от отговорност или неговия реципрочен (или „свободен от авторско право“) характер, което означава, че няма да бъде разрешено изключителното придобиване на лицензираното произведение.

Ключовата дума в този параграф е **разумно**. Европейската комисия може в действителност да актуализира лиценза, например с цел да разреши нови или неизвестни преди правни проблеми, които в противен случай биха му попречили да функционира по предвидения начин. Независимо от това всички промени трябва да бъдат разумни, което означава, че те не могат да засягат основни характеристики на лиценза като свободите, които той ви предоставя, освобождаването от отговорност или неговия реципрочен (или „свободен от авторско право“) характер.

Всяка нова версия на лиценза ще бъде публикувана с уникален номер на версията.

Важно е да се отбележи, че новите версии са приложими към вече лицензирания софтуер, ако той е лицензиран без изричен номер на версията или с изричното условие, че следващите версии ще станат приложими. Тъй като в предишната формулировка на член 13 от EUPL v.1.0 („новата версия става задължителна за вас, веднага щом бъдете информирани за нейното публикуване“) такъв е случаят също при софтуер, който е официално лицензиран при условията на „EUPL v.1.0“. Правилото се променя при следващи версии: ако първоначалният автор извърши официално лицензиране при условията на „EUPL v.1.1“, тази конкретна версия остава приложима (докато първоначалният автор не реши да я актуализира, в зависимост от случая).

Съгласно друга разпоредба на член 13 „Всички езикови версии на този лиценз, одобрени от Европейската комисия, са еднакво валидни. Страните по лиценза могат да използват предпочитаната от тях езикова версия.“

Тази разпоредба (която днес няма еквивалент в света) защитава както лицензодателя, така и получателя (или лицензополучателя).

Новите езикови версии, например ако Европейският съюз бъде разширен с една или повече държави-членки, ще имат същата тежест след тяхното одобрение и публикуване от Европейската комисия. Комисията може също да коригира формални грешки, с цел да гарантира, в зависимост от случая, че всички езикови версии на лиценза са равностойни. В такива случаи номерът на версията няма да бъде коригиран.

Трябва да бъде отбелоязано накрая, че Европейската комисия винаги може да предвиди разширяване на списъка със съвместимите лицензи, посочен в приложение към EUPL.

7. Заключения

Всеки ден по света 1,5 милиона души (разработчици) си сътрудничат в над 200 000 проекта със свободен/отворен код, произвеждайки софтуер, който се използва от над 1 милиард потребители.

Ръководители от добре известни търговски фирми като IBM, Microsoft, SUN, Bull, Oracle лицензират някои софтуерни продукти със свободен/отворен код и изграждат въз основа на това своята търговска дейност и маркетингова стратегия. Дори търговците, продаващи единствено софтуер, се възползват от възможността да разширят своята потребителска и клиентска база, като разпространяват конкретни материали със свободен/отворен код.

Засега публичните администрации, които произвеждат значителни количества софтуер в областта на електронното правителство, изостават при разпространението му, т.е. при предоставянето на възможност на други администрации, дори от други държави, да го използват, да го подобряват и адаптират към своите нужди, вместо да го създават наново.

Лицензът EUPL трябва да се разглежда като инструмент, който улеснява оптимизацията и споделянето на ресурсите. Той трябва да повиши информираността относно възможностите за разпространение чрез свободен/отворен код и да насърчи съответните заинтересовани лица да последват примера на Европейската комисия, която предостави своя собствен софтуер при условията на EUPL.

<http://ec.europa.eu/idabc/eupl>

<http://www.osor.eu/eupl>